॥ नारद उवाच ॥ सांकृतेरन्तिदेवस्य स्वशक्त्या दानतः समः। ब्रह्मण्यः सत्यवादी च शिविरौशीनरो यथा।
ययातिरिव चोदारः सोऽभवत् प्रियदर्शनः। रूपेणान्यतमोऽश्विभ्यां द्युमत्सेनसुतो बली। १९९७५
स दान्तः स मृदुः शूरः स सत्यः संयतेन्द्रियः। स मैत्रः सोऽनसूयश्च स ह्रीमान् धृतिमांश्च सः।
नित्यशश्चार्जवं तस्मिन् स्थितिस्तस्यैव च ध्रुवा। सङ्क्षेपतस्तपोवृद्धैः शीलवृद्धैश्च कथ्यते।
॥ अश्वपतिरुवाच ॥ गुणैरुपेतं सर्व्वैस्तं भगवन् प्रब्रवीषि मे। दोषानप्यस्य मे ब्रूहि यदि सन्तीह केचन।
॥ नारद उवाच ॥ एक एवास्य दोषो हि गुणानाक्रम्य तिष्ठति। स च दोषः प्रयत्नेन न शक्यश्चातिवर्त्तितुं।
एको दोषोऽस्ति नान्योऽस्य सोऽद्यप्रभृति सत्यवान्। सम्वत्सरेण क्षीणायुर्देहन्यासं करिष्यति। १९९८०
॥ राजोवाच ॥ एहि सावित्रि गच्छस्व अन्यं वरय शोभने। तस्य दोषो महानेको गुणानाक्रम्य च स्थितः।
यथा मे भगवानाह नारदो देवसत्तमः। सम्वत्सरेण सोऽल्पायुर्देहन्यासं करिष्यति।
॥ सावित्र्युवाच ॥ सकृदंशो निपतति सकृत्कन्या प्रदीयते। सकृदाह ददानीति त्रीण्येतानि सकृत् सकृत्।
दीर्घायुरथ वाऽल्पायुः सगुणो निर्गुणोऽपि वा। सकृद्वृतो मया भर्त्ता न द्वितीयं वृणोम्यहं।
मनसा निश्चयं कृत्वा ततो वाचाऽभिधीयते। क्रियते कर्म्मणा पश्चात् प्रमाणं मे मनस्ततः। १९९८५
॥ नारद उवाच ॥ स्थिरा बुद्धिर्नरश्रेष्ठ सावित्र्या दुहितुस्तव। नैषा वारयितुं शक्या धर्म्मादस्मात् कथञ्चन।
नान्यस्मिन् पुरुषे सन्ति ये सत्यवति वै गुणाः। प्रदानमेव तस्मान्मे रोचते दुहितुस्तव।
॥ राजोवाच ॥ अविचाल्यमेतदुक्तं तथ्यञ्च भवता वचः। करिष्याम्येतदेवञ्च गुरुर्हि भगवान्मम।
॥ नारद उवाच ॥ अविघ्नमस्तु सावित्र्याः प्रदाने दुहितुस्तव। साधयिष्याम्यहं तावत् सर्व्वेषां भद्रमस्तु वः।
॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ एवमुक्त्वा समुत्पत्य नारदस्त्रिदिवं गतः। राजाऽपि दुहितुः सज्जं वैवाहिकमकारयत्। १९९९०
इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि पतिव्रतामहात्म्यपर्व्वणि सावित्र्युद्वाहे नारदानुमतौ त्रिनवत्यधिकद्विशततोऽध्यायः॥२९३॥
॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ अथ कन्याप्रदाने स तमेवार्थं विचिन्तयन्। समानिन्ये च तत्सर्व्वं भाण्डं वैवाहिकं नृपः।
ततो वृद्धान् द्विजान् सर्व्वानृत्विजः सपुरोहितान्। समाहूय दिने पुण्ये प्रययौ सह कन्यया।
मेध्यारण्यं स गत्वा च द्युमत्सेनाश्रमं नृपः। पद्भ्यामेव द्विजैः सार्द्धं राजर्षिन्तमुपागमत्।
तत्रापश्यन्महाभागं शालवृक्षमुपाश्रितं। कौश्यां वृष्यां समासीनं चक्षुर्हीनं नृपं तदा।
स राजा तस्य राजर्षेः कृत्वा पूजां यथाऽर्हतः। वाचा सुनियतो भूत्वा चकारात्मनिवेदनं। १९९९५
तस्यार्घ्यमासनञ्चैव गाञ्चावेद्य स धर्म्मवित्। किमागमनमित्येवं राजा राजानमब्रवीत्।
तस्य सर्व्वमभिप्रायमितिकर्त्तव्यताञ्च तां। सत्यवन्तं समुद्दिश्य सर्व्वमेव न्यवेदयत्।
॥ अश्वपतिरुवाच ॥ सावित्री नाम राजर्षे कन्येयं मम शोभना। तां स्वधर्म्मेण धर्म्मज्ञ स्नुषार्थे त्वं गृहाण मे।
॥ द्युमत्सेन उवाच ॥ च्युताः स्म राज्याद्वनवासमाश्रिताश्चराम धर्म्मं नियतास्तपस्विनः। कथं त्वनर्हा वनवासमाश्रमे निवत्स्यते
क्लेशमिमं सुता तव।
॥ अश्वपतिरुवाच ॥ सुखञ्च दुःखञ्च भवाभवात्मकं यदा विजानाति सुताहमेव च। न मद्विधे युज्यति वाक्यमीदृशं विनि
श्चयेनाभिगतोऽस्मि ते नृप। १९९००